

ZAMONAVIY O'ZBEK OILASIDA AVLODLARARO QADRIYATLAR TAFOVUTI VA YOSHLARNING QAROR QABUL QILISH AVTONOMIYASI

H.A.Yoqubova¹

1. Andijon davlat universiteti Psixologiya va pedagogika kafedrasida Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
v.b. dotsent

Mas'ul muallif: Yoqubova Hayothon Abduqahhor qizi, Andijon davlat universiteti Psixologiya va pedagogika kafedrasida Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) v.b. dotsent.

Received: 04 Oktabr 2026

Accepted: 09 Oktabr 2026

Published: 14 Oktabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC-BY-4.0) license.

Iqtibos uchun: Yoqubova, H. A. ZAMONAVIY O'ZBEK OILASIDA AVLODLARARO QADRIYATLAR TAFOVUTI VA YOSHLARNING QAROR QABUL QILISH AVTONOMIYASI / H. A. Yoqubova // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 10, № 1. — B. 474–477.

Annotatsiya. mazkur maqolada zamonaviy o'zbek oilasida avlodlararo qadriyatlar tafovuti hamda yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari, globallashuv, raqamli axborot muhiti va ijtimoiy-madaniy o'zgarishlar sharoitida ota-onalar va yosh avlod o'rtasida hayotiy qarashlar, kasb tanlash, ta'lim olish, turmush qurish hamda shaxsiy hayotga oid qarorlar borasida yuzaga keladigan tafovutlar tahlil qilinib, oilaviy qadriyatlar, ota-onaning tarbiyaviy pozitsiyasi, oiladagi muloqot xususiyatlari va yoshlarning mustaqil fikrlash imkoniyatlarining qaror qabul qilish jarayoni bilan o'zaro aloqadorligiga e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: zamonaviy o'zbek oilasi, avlodlararo munosabatlar, qadriyatlar tafovuti, qaror qabul qilish avtonomiyasi, yoshlar, oilaviy qadriyatlar, shaxsiy mustaqillik, ijtimoiy-psixologik omillar, ota-ona va farzand munosabatlari, milliy qadriyatlar.

МЕЖПОКОЛЕНЧЕСКИЕ РАЗЛИЧИЯ В ЦЕННОСТЯХ И АВТОНОМИЯ МОЛОДЁЖИ В ПРИНЯТИИ РЕШЕНИЙ В СОВРЕМЕННОЙ УЗБЕКСКОЙ СЕМЬЕ

Аннотация. В данной статье анализируются социально-психологические особенности межпоколенческих различий в ценностях и автономии молодёжи в принятии решений в современной узбекской семье. Рассматриваются различия во взглядах на жизнь, выбор профессии, получение образования, вступление в брак и принятие решений, связанных с личной жизнью, возникающие между родителями и молодым поколением в условиях глобализации, цифровой информационной среды и социокультурных изменений. Особое внимание уделяется взаимосвязи семейных ценностей, воспитательной позиции родителей, особенностей внутрисемейного общения и возможностей самостоятельного мышления молодёжи с процессом принятия решений.

Ключевые слова: современная узбекская семья, межпоколенческие отношения, различия в ценностях, автономия в принятии решений, молодёжь, семейные ценности, личная независимость, социально-психологические факторы, отношения между родителями и детьми, национальные ценности.

INTERGENERATIONAL VALUE DIFFERENCES AND YOUNG PEOPLE'S DECISION-MAKING AUTONOMY IN THE MODERN UZBEK FAMILY

Abstract. This article analyzes the socio-psychological characteristics of intergenerational value differences and young people's decision-making autonomy in the modern Uzbek family. It examines the differences in life perspectives, career choices, education, marriage, and decisions concerning personal life that arise between parents and the younger generation in the context of globalization, the digital information environment, and sociocultural changes. Particular attention is paid to the interrelationship between family values, parents' educational and upbringing approaches, the characteristics of intrafamily communication, young people's opportunities for independent thinking, and the decision-making process.

Keywords: modern Uzbek family, intergenerational relations, value differences, decision-making autonomy, youth, family values, personal independence, socio-psychological factors, parent-child relations, national values.

Kirish. Jahonda jadallashib borayotgan globallashuv jarayonlari, raqamli axborot makonining kengayishi va ijtimoiy-madaniy o'zgarishlar oilaviy munosabatlar tizimiga, xususan, avlodlar o'rtasidagi qadriyatlar va hayotiy qarashlarga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda zamonaviy jamiyat taraqqiyoti sharoitida yosh avlodning shaxsiy pozitsiyasini shakllantirishi, mustaqil fikrlashi va hayotiy qarorlarni ongli ravishda qabul qilishi muhim ijtimoiy-psixologik ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, yoshlarning mustaqil qaror qabul qilishga intilishi bilan ota-onalar tomonidan e'tirof etiladigan an'anaviy oilaviy qadriyatlar, hayotiy tajriba va tarbiyaviy qarashlar o'rtasida muayyan tafovutlar yuzaga kelishi mumkin. Mazkur holat avlodlararo munosabatlarning psixologik xususiyatlarini chuqur o'rganish, qadriyatlar tafovutining yoshlar

avtonomiyasiga ta'sirini aniqlash hamda oilada o'zaro tushunish va konstruktiv muloqotni rivojlantirish masalalarini dolzarb ilmiy muammolardan biriga aylantirmoqda.

Zamonaviy O'zbekistonda oila jamiyatning muhim ijtimoiy instituti sifatida milliy qadriyatlar, ma'naviy-axloqiy me'yorlar va avlodlar davomiyligini ta'minlashda alohida o'rin tutadi. O'zbek oilalarida kattalarga hurmat, ota-ona fikrini inobatga olish, oilaviy birdamlik va jamoaviy manfaatlarni qadrlash kabi an'analar muhim ahamiyatga ega. Ayni paytda, zamonaviy yoshlarning ta'lim olish, kasb tanlash, turmush qurish, shaxsiy rivojlanish va kelajakni rejalashtirish bilan bog'liq qarorlarda mustaqillikka intilishi kuchayib bormoqda. Natijada oilada an'anaviy qadriyatlarni saqlash ehtiyoji bilan yoshlarning shaxsiy tanlov erkinligi o'rtasida muvozanatni ta'minlash zarurati yuzaga kelmoqda. Bunday vaziyatlarda avlodlararo qadriyatlar tafovuti har doim ham ziddiyatni anglatmaydi, balki o'zaro muloqot, fikr almashish va qarashlarni qayta muvofiqlashtirish uchun imkoniyat ham yaratishi mumkin.

Yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi ularning o'z hayotiga daxldor masalalarda mustaqil fikr yuritishi, mavjud muqobillarni baholashi, shaxsiy qadriyatlari va ehtiyojlaridan kelib chiqib tanlov qilishi hamda ushbu tanlov uchun mas'uliyatni anglay olishi bilan tavsiflanadi. Mazkur jarayonni faqat oilaviy nazoratning kamayishi yoki ota-ona fikridan mustaqil bo'lish bilan cheklab bo'lmaydi. Aksincha, qaror qabul qilish avtonomiyasi oilaning hissiy qo'llab-quvvatlashi, ota-ona va farzand o'rtasidagi ishonch, yoshlarning o'ziga bo'lgan ishonchi, mas'uliyat hissi va oilaviy qadriyatlarni anglash darajasi bilan uzviy bog'liqdir. Shu sababli, zamonaviy o'zbek oilasida avlodlararo qadriyatlar tafovuti va yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi o'rtasidagi munosabatlarni ijtimoiy-psixologik nuqtayi nazardan o'rganish nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

Mazkur muammoni tadqiq etish avlodlararo munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, oilaviy qadriyatlar va shaxsiy avtonomiya o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tushuntirish hamda yoshlarning mustaqil va mas'uliyatli qaror qabul qilishini qo'llab-quvvatlovchi psixologik omillarni belgilash imkonini beradi. Shu jihatdan, zamonaviy o'zbek oilasida qadriyatlar davomiyligini ta'minlash bilan yoshlarning individual rivojlanishi va mustaqil tanlovini qo'llab-quvvatlash o'rtasidagi uyg'unlikni o'rganish dolzarb ilmiy vazifalardan biri hisoblanadi.

Globalashuv va ijtimoiy-madaniy o'zgarishlar sharoitida oilaviy munosabatlar, avlodlararo qadriyatlar davomiyligi hamda yoshlarning hayotiy tanlovlarini shakllantirishda oilaning o'zni muhim ilmiy muammolardan biri hisoblanadi. Oilaning yoshlar hayotiy yo'nalishlari va tanlovlariga ta'siri avlodlar davomiyligini o'rganuvchi tadqiqotlarda ham tahlil etilgan [3].

O'zbekiston Respublikasida oilani muhofaza qilish, an'anaviy oilaviy qadriyatlarni e'tirof etish hamda yoshlarning huquq va manfaatlarini ta'minlash konstitutsiyaviy darajada mustahkamlangan [1]. Shuningdek, yoshlarning jamiyat hayotidagi ishtirokini rag'batlantirish va ularning rivojlanishi uchun sharoit yaratish davlat yoshlar siyosatining muhim yo'nalishlaridan biridir [2].

Psixologik nuqtayi nazardan, yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi mustaqil tanlovni amalga oshirish, shaxsiy mas'uliyatni anglash va o'z ehtiyojlarini hisobga olish bilan bog'liq. O'zini o'zi belgilash nazariyasida avtonomiya insonning muhim psixologik ehtiyojlaridan biri sifatida talqin etiladi [4]. Zamonaviy tadqiqotlarda ham ota-onalarning farzandlar mustaqilligiga munosabati va ularning avtonomiyaga bo'lgan ehtiyojini hisobga olishi alohida o'rganilmoqda [5].

O'zbek oilasida milliy qadriyatlarning shakllanishi, oilaviy ijtimoiylashuv va ota-ona munosabatlarining yoshlar rivojlanishidagi ahamiyati mahalliy ilmiy ishlarda ham yoritilgan [6]. Biroq mazkur masalani avlodlararo qadriyatlar tafovuti va yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik nuqtayi nazaridan o'rganish qo'shimcha empirik tahlilni talab etadi. Shu sababli, zamonaviy o'zbek oilasida qadriyatlar tafovutining namoyon bo'lish xususiyatlarini, yoshlarning mustaqil qaror qilishiga aloqador psixologik omillarni hamda oilaviy qo'llab-quvvatlashning rolini aniqlash dolzarb ilmiy vazifa hisoblanadi.

Shaxsning mustaqil qaror qabul qilish xususiyatlarini tushuntirishda E. L.Deci va R.M.Ryan tomonidan ishlab chiqilgan o'zini o'zi belgilash nazariyasi muhim nazariy asos hisoblanadi. Mualliflar insonning psixologik rivojlanishi va farovonligida avtonomiya, kompetentlik va boshqalar bilan aloqadorlik ehtiyojlarining ahamiyatini asoslab berganlar [6]. Ushbu yondashuvga ko'ra, avtonomiya insonning faqat tashqi ta'sirlardan mustaqil bo'lishini emas, balki o'z xatti-harakatlari va tanlovlarini ichki e'tiqodlari, qadriyatlari hamda shaxsiy maqsadlariga muvofiq anglab boshqarishini ham anglatadi. Mazkur nazariy qarashlar oilaviy munosabatlar sharoitida yoshlarning mustaqil qaror qabul qilishini ota-ona ta'sirining mavjudligi yoki mavjud emasligi bilan emas, balki ushbu ta'sirning mazmuni, qabul qilinishi va shaxs tomonidan ichkilashtirilishi bilan izohlash imkonini beradi.

Qadriyatlarning shakllanishi va avlodlar o'rtasida uzatilishi masalasida J.Min, M.Silverstein va J.P.Lendon tadqiqotlari alohida e'tiborga loyiqdir. Mualliflar oilaviy qadriyatlarning avlodlararo davomiyligini Longitudinal Study of Generations tadqiqotining 1971 va 2000-yillardagi ma'lumotlari asosida o'rganganlar. Tadqiqotda 775 ta ota-ona va farzand juftligiga oid ma'lumotlar tahlil qilingan. Natijalar qadriyatlarning avlodlararo uzatilishi ota-onaning ta'siri bilangina emas, balki avlodlar o'rtasidagi munosabatlar sifati va qadriyatning mazmuni bilan ham bog'liqligini ko'rsatadi [7]. Ushbu yondashuv zamonaviy o'zbek oilasidagi qadriyatlar tafovutini tahlil qilishda muhimdir, chunki ota-onalar va yoshlarning ayrim qarashlardagi farqlari oilaviy qadriyatlarning to'liq uzilishini anglatmaydi. Aksincha, avlodlar o'rtasidagi o'zaro muloqot va munosabatlar xususiyati qadriyatlarning saqlanishi, qayta talqin qilinishi yoki o'zgarishiga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Oilaviy qadriyatlarning turli madaniy muhitlarda namoyon bo'lishini tushuntirishda L.Sagiv va S.H.Schwartz tomonidan amalga oshirilgan "Personal Values Across Cultures" nomli nazariy sharh muhim o'rin tutadi. Mualliflar shaxsiy

qadriyatlarning mazmuni, motivatsion xususiyatlari va madaniyatlararo namoyon bo'lishini tahlil qilganlar [8]. Ushbu yondashuv oilaviy hayotda avlodlar o'rtasidagi tafovutlarni o'rganishda qadriyatlarning mazmuni va ustuvorliklarini farqlash zarurligini ko'rsatadi.

Yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasini madaniy kontekst bilan bog'liq holda o'rgangan tadqiqotlardan biri B.Chen va hammualliflarining Xitoy o'smirlari ishtirokida olib borgan izlanishidir. Mualliflar 573 nafar shahar va qishloq o'smirining ma'lumotlarini tahlil qilib, avtonomiyaning ikki jihatini farqlaganlar: mustaqil qaror qabul qilish va qarorni shaxs tomonidan ma'qullangan ichki motivlar asosida amalga oshirish [9]. Natijalarga ko'ra, mustaqil yoki boshqalarga tayanib qaror qabul qilishning o'zi psixologik farovonlik va asosiy psixologik ehtiyojlar qondirilishi bilan statistik jihatdan ahamiyatli bog'liqlik ko'rsatmagan. Aksincha, qaror qaysi darajada shaxsning ichki e'tiqodlari va anglangan motivlariga muvofiq qabul qilinishi muhim ahamiyat kasb etgan.

Avlodlararo qadriyatlar uzatilishi va avtonomiya o'rtasidagi murakkab munosabat Y.Akyil, A.Prouty, A.Blanchard va K.Lyness tomonidan ham tahlil qilingan. Ularning zamonaviy Turkiya oilalariga bag'ishlangan tadqiqotida an'anaviy jamoaviy qadriyatlar bilan yoshlarning mustaqillikka intilishi o'rtasidagi muvozanat masalasi ko'rib chiqilgan [10]. Mualliflar tez o'zgarayotgan jamiyatlarda oilalar qadriyatlarini keyingi avlodga yetkazish jarayonida turli qarashlarni muvofiqlashtirishga ehtiyoj sezishini ta'kidlaydilar. Mazkur tadqiqot mavzuga madaniy jihatdan yaqin bo'lgan turkiy va an'anaviy oilaviy muhitlarni qiyosiy o'rganish uchun nazariy imkoniyat yaratadi.

K.N.Marbell-Pierre va hammualliflarining tadqiqotida ota-onaning avtonomiyani qo'llab-quvvatlash xususiyatlari AQSh va Ganadagi 401 nafar o'smir ishtirokida qiyosiy o'rganilgan [11]. Tadqiqotda ota-onaning farzand nuqtayi nazarini tushunishi va ochiq muloqot olib borishi qaror tanlash imkoniyatini berishdan alohida ko'rib chiqilgan. Natijalarda nuqtayi nazarni hisobga olish va ochiq muloqot ikki mamlakatda ham ijobiy natijalar bilan bog'liqlik ko'rsatgan, qaror tanlash imkoniyatining ayrim natijalar bilan aloqasi esa madaniy guruhlariga qarab farqlangan. Bu holat oiladagi psixologik qo'llab-quvvatlashni faqat yoshga erkin tanlov berish orqali emas, balki uning fikrini tinglash, qarashlarini tushunish va o'zaro hurmatni ta'minlash orqali ham baholash lozimligini ko'rsatadi.

So'nggi yillardagi tadqiqotlarda ota-onaning farzand avtonomiyasiga munosabati va haddan tashqari nazorat masalasi ham alohida o'rganilmoqda. J. Jiao, M.J.Pitts va C. Segrin tomonidan 256 ta ota-ona va voyaga yetayotgan farzand juftligi ma'lumotlari asosida o'tkazilgan tadqiqotda ota-onaning ortiqcha aralashuvi bilan farzandning avtonomiyaga bo'lgan ehtiyoji o'rtasidagi munosabatlar tahlil qilingan [12]. Natijalar ota-onaning ortiqcha aralashuvi haqidagi o'z bahosi farzand bildirgan avtonomiya xususiyatlari bilan bir xil tarzda mos kelmasligini ko'rsatgan. Tadqiqot ota-onalarning farzand ehtiyojlari va rivojlanish xususiyatlarini hisobga olishi muhimligini ta'kidlaydi. O'zbek oilasi sharoitida ham ota-onaning maslahati, nazorati va ko'magini yoshlarning ehtiyojlari nuqtayi nazaridan tahlil qilish avlodlararo munosabatlarni chuqurroq anglashga yordam beradi.

Oilaviy qadriyatlarini uzatish mexanizmlarini o'lchashga qaratilgan E. Şahin, T.E.Beckert, P.Albiero va J.P.Higgins tadqiqoti ham metodologik jihatdan muhimdir. Mualliflar 1 443 nafar italiyalik yosh ma'lumotlari asosida Transmission of Values Scale metodikasining psixometrik xususiyatlarini tekshirganlar [13]. Tadqiqotda oilaning axloqiy namuna bo'lishi, oilaviy ishtirok, ehtimoliy oqibatlarni muhokama qilish, majburlovchi usullar, diniy qarashlar, media vositalari va empatiyaga asoslangan ta'sir kabi qadriyat uzatish jihatlari ko'rib chiqilgan. Natijalar oilaviy qadriyatlarini uzatishning umumiy ko'rsatkichi ota-onaga bog'lanish, oilaviy hayotdan qoniqish va birgalikdagi faoliyat bilan bog'liqligini ko'rsatgan.

O'zbekiston psixologiyasida ham oila, ota-ona va farzand munosabatlari, oilaviy tasavvurlar hamda shaxsning ijtimoiylashuvi masalalari o'rganilgan. V.M.Karimovanning oila psixologiyasiga oid ishlari oilaviy munosabatlarning psixologik mazmunini tushinishda muhim nazariy manbalardan biridir [14]. M.S.Salaevanning o'zbek oilalarida ota-ona va farzandlar o'zaro munosabatlarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlariga bag'ishlangan dissertatsiyasi ham mahalliy oilaviy munosabatlarni o'rganish uchun ahamiyatli ilmiy manba hisoblanadi [15]. Ushbu tadqiqot yo'nalishlari o'zbek oilasida shaxs shakllanishi va avlodlararo munosabatlarni milliy-madaniy sharoitdan ajratmasdan tahlil qilish zarurligini ko'rsatadi.

Mahalliy mavzudagi zamonaviy tadqiqotlardan Aziza Turakulovanning 2026-yilda e'lon qilingan "Empirical Analysis of Cultural Orientations of Youth in Uzbekistan" maqolasini alohida qayd etish mumkin. Muallif 60 nafar respondent, asosan 19–22 yoshdagi talabalar ishtirokida yoshlarning madaniy yo'nalishlari, kollektivism, kattalarga hurmat, oilaviy qadriyatlar va etnik identifikatsiya bilan bog'liq xususiyatlarni tahlil qilgan [16]. Maqolada respondentlarning katta qismida oilaga yo'naltirilganlik va an'anaviy qadriyatlarga munosabatning yuqoriligi qayd etilgan.

Yuqorida ko'rib chiqilgan ilmiy manbalar avlodlararo qadriyatlar uzatilishi, shaxs avtonomiyasi va ota-ona qo'llab-quvvatlashining alohida jihatlari yoritadi. Biroq aynan zamonaviy o'zbek oilasida avlodlararo qadriyatlar tafovuti bilan yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi o'rtasidagi bog'liqlikni yagona ijtimoiy-psixologik model doirasida o'rganish masalasi qo'shimcha empirik tekshiruvni talab qiladi.

Xulosa sifatida Zamonaviy o'zbek oilasida avlodlararo qadriyatlar tafovuti va yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasini o'rganish yuzasidan amalga oshirilgan nazariy tahlillar quyidagi xulosalarni shakllantirish imkonini beradi.

Birinchidan, avlodlararo qadriyatlar tafovuti zamonaviy ijtimoiy-madaniy o'zgarishlar, yoshlarning dunyoqarashi kengayishi, ta'lim va kasbiy imkoniyatlarning ortishi hamda shaxsiy rivojlanishga bo'lgan intilishlari bilan bog'liq holda namoyon bo'lishi mumkin. Bunday tafovutlarni faqat avlodlar o'rtasidagi ziddiyat sifatida baholash to'g'ri emas, chunki ular o'zaro fikr almashish, qadriyatlarni qayta anglash va oilaviy munosabatlarni takomillashtirish uchun ham imkoniyat yaratadi.

Ikkinchidan, yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi ularning ota-ona fikridan mutlaq mustaqilligi bilan emas,

balki o'z qarashlari va ehtiyojlarini anglab yetishi, turli muqobil variantlarni baholashi, ongli tanlov qilishi hamda uning oqibatlarini uchun mas'uliyatni his etishi bilan tavsiflanadi. Shu sababli, yoshlarning avtonomiyasini rivojlantirish jarayonida oilaviy qadriyatlarini saqlash va shaxsiy tanlov erkinligini qo'llab-quvvatlash o'rtasidagi muvozanat muhim ahamiyatga ega.

Uchinchidan, ko'rib chiqilgan ilmiy yondashuvlar ota-onaning farzand fikrini tinglashi, ochiq muloqot olib borishi, hissiy qo'llab-quvvatlashi va yoshlarning shaxsiy pozitsiyasiga hurmat bilan munosabatda bo'lishi oilaviy munosabatlarni tushunishda muhim omillar ekanini ko'rsatadi. Biroq ushbu omillarning yoshlar avtonomiyasi bilan o'zaro bog'liqligi O'zbekiston oilalarining ijtimoiy-madaniy xususiyatlarini hisobga olgan holda empirik tekshirilishi lozim.

To'rtinchidan, o'zbek oilasida kattalarga hurmat, oilaviy birdamlik, o'zaro mas'uliyat va milliy qadriyatlarga sodiqlik kabi tamoyillar yoshlarning ijtimoiylashuvida muhim o'rin tutadi. Ushbu qadriyatlar yoshlarning mustaqil qaror qabul qilishiga to'sqinlik qiluvchi omil sifatida emas, balki yoshlarning ongli munosabati va shaxsiy mas'uliyati bilan uyg'unlashishi mumkin bo'lgan ijtimoiy-madaniy asos sifatida ham qaralishi kerak.

Beshinchidan, mavzuning ilmiy va amaliy ahamiyati avlodlararo qadriyatlar tafovuti, ota-ona va farzand o'rtasidagi muloqot xususiyatlari hamda yoshlarning qaror qabul qilish avtonomiyasi o'rtasidagi munosabatlarni tizimli o'rganish zarurati bilan belgilanadi. Kelgusidagi empirik tadqiqotlarda yoshlarning ta'lim, kasb tanlash, oilaviy hayot va shaxsiy rivojlanishga oid qarorlarini qabul qilishida ota-onaning ta'siri, oilaviy qo'llab-quvvatlash, o'zaro ishonch va qadriyatlar mosligining o'zini aniqlanishi maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. 2023-yil 30-aprelda referendum orqali qabul qilingan yangi tahrir. 76–79-moddalar. – URL: <https://lex.uz/docs/-6445145>. LEX.UZ
- [2] O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni, 2016-yil 14-sentabr, O'RQ-406-son. – URL: <https://lex.uz/docs/-3026246>. LEX.UZ
- [3] Bengtson V. L., Biblarz T. J., Roberts R. E. L. How Families Still Matter: A Longitudinal Study of Youth in Two Generations. – Cambridge: Cambridge University Press, 2002. – 215 p.
- [4] Deci E. L., Ryan R. M. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior // Psychological Inquiry. – 2000. – Vol. 11, No. 4. – P. 227–268. – DOI: https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01.
- [5] Jiao J., Pitts M. J., Segrin C. Autonomy and Overparenting: Are Parents of Emerging Adults Being Responsive? // Family Process. – 2024. – Vol. 63, No. 3. – P. 1623–1636. – DOI: <https://doi.org/10.1111/famp.12969>.
- [6] Raximova L. Sh. Oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-psixologik jihatlarini // Modern Science and Research. – 2025. – Vol. 4, No. 1. – P. 389–391. – DOI: <https://doi.org/10.71337/inlibrary.uz.science-research.64197>.
- [7] Deci E. L., Ryan R. M. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior // Psychological Inquiry. – 2000. – Vol. 11, No. 4. – P. 227–268. – DOI: https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01.
- [8] Min J., Silverstein M., Lendon J. P. Intergenerational Transmission of Values over the Family Life Course // Advances in Life Course Research. – 2012. – Vol. 17, No. 3. – P. 112–120. – DOI: <https://doi.org/10.1016/j.alcr.2012.05.001>.
- [9] Sagiv L., Schwartz S. H. Personal Values Across Cultures // Annual Review of Psychology. – 2022. – Vol. 73. – P. 517–546. – DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-020821-125100>.
- [10] Chen B., Vansteenkiste M., Beyers W., Soenens B., Van Petegem S. et al. Autonomy in Family Decision Making for Chinese Adolescents: Disentangling the Dual Meaning of Autonomy // Journal of Cross-Cultural Psychology. – 2013. – Vol. 44, No. 7. – P. 1184–1209. – DOI: <https://doi.org/10.1177/0022022113480038>.
- [11] Akyil Y., Prouty A., Blanchard A., Lyness A. Experiences of Families Transmitting Values in a Rapidly Changing Society: Implications for Family Therapists // Family Process. – 2016. – Vol. 55, No. 2. – P. 368–381. – DOI: <https://doi.org/10.1111/famp.12163>.
- [12] Marbell-Pierre K. N., Grolnick W. S., Stewart A. L., Raftery-Helmer J. N. Parental Autonomy Support in Two Cultures: The Moderating Effects of Adolescents' Self-Construals // Child Development. – 2019. – Vol. 90, No. 3. – P. 825–845. – DOI: <https://doi.org/10.1111/cdev.12947>.
- [13] Jiao J., Pitts M. J., Segrin C. Autonomy and Overparenting: Are Parents of Emerging Adults Being Responsive? // Family Process. – 2024. – Vol. 63, No. 3. – P. 1623–1636. – DOI: <https://doi.org/10.1111/famp.12969>.
- [14] Şahin E., Beckert T. E., Albiero P., Higgins J. P. Transmission of Family Values Scale among Italian Youth: An Investigation of Reliability, Factorial Validity and Criterion Validity // International Journal of Adolescence and Youth. – 2025. – Vol. 30, No. 1. – DOI: <https://doi.org/10.1080/02673843.2025.2474679>.
- [15] Karimova V. M. Oila psixologiyasi: pedagogika oliygohlari talabalari uchun darslik. – Toshkent: Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, 2007. – 316 b.
- [16] Salaeva M. S. O'zbek oilalarida ota-ona va farzandlar o'zaro munosabatlarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari: psixologiya fanlari nomzodi dissertatsiyasi. – Toshkent, 2005.
- [17] Turakulova A. Empirical Analysis of Cultural Orientations of Youth in Uzbekistan // Acta NUUZ: Ijtimoiy-gumanitar fanlar. – 2026. – Vol. 1, No. 1.1. – DOI: